

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Testimonia D. Thomæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

non alicui rei adhibendum placeret, magis dicere esse fatum infirmioris potentioris voluntatem qui eum habet in potestate. Unde Boëtius 4. de consolat. prosa 7. hæc scribit: *Ordo fatalis ex providentiæ simplicitate procedit: sicut enim artifex faciendæ rei formam mente concipiens, movet operis effectum: ita Deus providentiâ singulari, singula movet, ac infallibiliter disponit faciendâ.* Denique idem Augustinus Tractatu 105. in Joan. ait: *Deus omnia futura prædestinavit.* Et Tractatu 68. *Deus fecit futura, ea prædestinando.* Et de prædest. Sanctorum cap. 10. *Prædestinatione suâ Deus ea præscivit que fuerat ipse facturus: Deus autem non potest in suâ prædestinatione seu decreto, actus nostros futuros præscire, nisi tale decretum sit de se efficax, & causans liberam nostræ voluntatis determinationem, subindeque eam prædeterminans, non verò futurum ejus consensum & determinationem expectans, ut in Tractatu de scientia Dei ostendimus.*

Disp. 4.
art. 4.

Denique idem S. Doctor, & invictissimus divinæ gratiæ defensor, lib. de bono persever. cap. 17. hæc scribit: *Si bona opera dantur à Deo, & se daturum esse præscivit, profecto prædestinavit.* Nomine autem prædestinationis, D. Augustinus & alij Sancti Patres, non solum transmissionem electorum ad gloriam, sed etiam divinæ voluntatis prædefinitionem & prædeterminationem, respectu actuum nostrorum liberorum significant, ut in Tractatu de scientia Dei ostendimus.

Disp. 6.
art. 4.

Unde Fulgentius lib. 3. de verit. prædestinationis & gratiæ cap. 2. *Deus prædestinavit ad vitam bonam, prædestinavit ad vitam æternam, prædestinavit ad fidem, prædestinavit ad speciem, prædestinavit adoptandos in saculo, prædestinavit glorificandos in regno.* Idipsum etiam ingenuè fatetur Molina infra quæst. 23. disp. 1. ad art. 1. & 2. §. alij verò: ubi aliquorum Patrum recenser sententiam, qui prædestinationem volunt significare prædefinitionem ac præordinationem, eamque locis firmat Scripturæ, quos Latinus Interpres transtulit *Prædestinavit*: cum in Græco habeatur verbum *προορίζω*, quod est *prædestinatio, præstino, prædetermino.*

§. V.

Testimonia D. Thomæ.

108. **D**Ivo Augustino concinit fidelissimus ejus discipulus S. Thomas, qui varijs in locis, eandem divinæ voluntatis prædefinitiones, apertissimè docet. Nam quæst. 3. de verit. art. 7. ait in terminis: *Omnes effectus secundi ex prædefinitione Dei proveniunt.* Si omnes: Ergo nulli sunt qui non proveniant: Ergo etiam liber consensus nostræ voluntatis est à Deo prædefinitus, & non solum prævisus, & subjacet ordini prædestinationis, & non solum præscientiæ. Unde idem S. Doctor quæst. 6. de verit. art. 2. ad 11. inquit: *Hoc ipsum quod est velle accipere gratiam, est nobis ex prædestinatione.* Et in hac parte quæst. 23. art. 5. expressè docet, quod *non est distinctum id quod est ex prædestinatione, & ex arbitrio nostro: sicut nec est distinctum quod est ex causa prima & secunda.*

Præterea idem Angelicus Præceptor 1. parte quæst. 116. art. 1. in corp. sic habet: *Ea qua hic per accidens aguntur, sive in rebus naturalibus, sive humanis, reducuntur in aliquam causam præordinantem, qua est providentiâ divina.* Et quodlibeto 12. art. 4. subscribit sententiæ illorum qui

A dicunt, quod à Providentiâ Dei omnia sunt PRÆDETERMINATA, & ordinata. Et in hoc sensu ibidem docet cum Augustino supra relato, posse concedi omnia subjeci fato, dummodo nomine fati, intelligamus divinam providentiâ, omnia quæ sunt in mundo, absoluto & efficaci decreto præordinantem, & prædeterminantem. Et in 1. ad Annibaldum dist. 37. quæst. unicâ art. 4. ait expressè, *A voluntate divina modum rerum producendarum esse PRÆDETERMINATVM.* Item ad caput 37. Hæc in illa verba: *Nunquid non audisti qua olim fecerim ei?* inquit ex Dei persona: *Malum pœna quod per ipsum inferre prævidi, & PRÆDETERMINAVI.* Et opusc. 1. cap. 16. docet

B ex Athanasio, incarnationem Christi esse factam, secundum PRÆDETERMINATIONEM DIVINAM. Item 1. ad Timot. 2. lect. 2. exponens illa verba Apostoli, *Cujus testimonium temporibus suis confirmatum est.* inquit: *Temperibus scilicet quibus PRÆDETERMINATVM erat fieri.* Et in hac parte quæst. sequenti art. 1. ad 1. solvens argumentum ex Damasceno dicente: *Omnia quidem præcognoscit Deus, sed non omnia prædeterminat:* Respondet quod *Damascenus vocat prædeterminationem, impositionem necessitatis: sicut in rebus naturalibus qua sunt determinata ad unum.* Et eodem modo satisfacit 3. contra Gent. cap. 90. in fine, ubi ait: *Id quod docet Damascenus, quod Deus ea qua sunt in nobis præcognoscit, sed non prædeterminat, exponendum est, ut intelligatur, ea qua sunt in nobis, divinæ determinationi non esse subjecta, quasi ab ea necessitatem accipiant.* Sentit ergo S. Thomas, decretum voluntatem nostram prædeterminans, non ad unum per modum naturæ, sed per modum libertatis, esse necessariò admittendum; alioquin frustra sic explicuisset Damascenum; imò nec debuisset illum interpretari, sed illius dictum absolutè concedere.

Ex quibus testimonijs, fideliter, & de verbo ad 109. verbum relatis, intelliges quàm parùm versati sint in lectione D. Thomæ quidam Recentiores, qui dicunt nomen hoc, *prædeterminationis*, nullibi apud S. Thomam reperiri, sed à recentioribus Thomistis fuisse excogitatum.

Intelliges etiam, eosdem Authores immeritò hoc nomen rejicere ac despiciere, cum illud usurpetur, non solum à S. Thoma, sed etiam à D. Dionysio, Damasceno, Athanasio, alijsque SS. Patribus supra relatis. Imò S. Dionysius dicit, *sacram Theologiam: Sanctus verò Thomas, sacram Scripturam,* appellare rationes, seu ideas in mente Dei existentes, & per liberum Dei decretum, ad certos & determinatos effectus producendos & representandos determinatas: *Divinas & bonas voluntates, existentium PRÆDETERMINATIVAS,* ut constat ex locis supra relatis. Et meritò quod ille sacram Theologiam, iste sacram Scripturam dixit, nam tempore S. Dionysij, quæ erat alia sacra Theologia, quàm Scriptura sacra?

Denique S. Doctorem decreta prædeterminantia admisisse, argumentum evidens est, quod ipse pluribus suis doctrinæ locis, quæ in Tractatu de scientia Dei retulimus, docuit scientiam Dei respectu futurorum contingentium, & actuum nostrorum liberorum, fundari in decreto, illic ut medio niti: decretum enim Dei non potest habere rationem medij in quo certò & infallibiliter futura contingentiâ & actus liberos nostræ voluntatis cognoscat, nisi sit prædeterminans, seu

Disp. 4.
art. 5.
§. 2.

determinationem nostræ voluntatis prioritate naturæ & causalitatis antecedens; nam (ut ibidem observavimus) ut aliquid habeat rationem medij ducentis certò & infallibiliter in cognitionem alterius, debet habere certam & infallibilem cum eo connexionem, illudque prioritate saltem naturæ & causalitatis antecedere: si enim esset purè concomitans, & ei correlatum, cum concomitantia & correlata sint simul cognitione & naturâ, ut docent Philosophi, illa simul cognoscerentur, & utrumque esset reciproce ratio cognoscendi aliud, ut constat in paternitate & filiatione. Hæ autem conditiones non possunt convenire nisi decreto prædeterminanti, quia decretum indifferens non habet infallibilem nexum cum actibus liberis nostræ voluntatis, sed indifferenter conjungitur & componitur cum consensu vel dissensu, ad libitum ipsius voluntatis creatæ, tale decretum purificantis, ac determinantis ad quodcumque voluerit. Decretum verò absolutum, subordinatum scientiæ mediæ, & ab ea regulatum, non antecedit prioritate naturæ consensum & determinationem voluntatis, sed illud in priori naturæ supponit à Deo prævisum per scientiam illam exploratricem, quia juxta Adversarios, nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit.

§. VI.

Præcluditur aditus soliti evasioni Adversariorum.

111. **T**Am clara & expressa Scripturæ & Sanctorum Patrum testimonia, conantur eludere Adversarij, dicendo his locis solum haberi, Deum prædefinire omnia opera nostra, antequam fiant actu in tempore; non tamen antequam per scientiam mediam prævideantur futura. Verùm huic evasioni facile ex supra dictis aditus præcludi potest.

112. In primis enim illa responsio non habet locum in sententia plurium Recentiorum, qui in Deo agnoscunt decreta solum indifferentia & conditionata, respectu nostrorum actuum liberorum; & negant omnia decreta determinata & absoluta, omnesque prædefinitiones relatas ad actus liberos nostræ voluntatis.

113. Secundò, Contra hanc evasione militant Scripturæ testimonia §. 2. adducta. Si enim Deus non posset quidquam circa actus liberos nostræ voluntatis definire & decernere, nisi præviso consensu, & deliberatione nostrâ, non operaretur omnia secundum consilium voluntatis suæ, ut dicit Apostolus; sed potiùs secundum consilium, & deliberationem, seu electionem voluntatis nostræ, ut olim docebat Faustus, cujus verba infra referemus. Item si divina constitutio & decretum supponeret prævisionem futuri consensûs voluntatis creatæ, ineptè dicerentur ab Apostolo fideles creati in Christo Jesu in operibus bonis: divinum enim decretum, quo ab æterno Deus bona opera præparavit, majorem haberet similitudinem & analogiam cum educatione, quæ fit ex præsupposito subjecto, quam cum creatione, quæ nullum præsupponit subjectum. Incongruè etiam Deus diceretur in Scriptura trahere homines ad consensum, & de nolentibus facere volentes: ubi enim prævidetur voluntas hominis consensura, & seipsam sub auxilio & concursu merè indifferenti determinatura, ibi nulla potest esse vel imaginari tractio, vel cordis

*Lib. 1.
contra
dum
epist.*

A immutatio: *Quis enim* (inquit Augustinus) *immu-*
hiur, si jam volebat &c.

Tertiò, Contra eandem responsionem pugnant præfata Sanctorum Patrum testimonia, in quibus dicitur omnia esse à Deo præordinata, prædefinita, & prædeterminata. Si enim decretum quo Deus bona nostra opera decernit, ac definit, esset ordine rationis posterius determinatione prævisâ voluntatis creatæ, incongruè divinæ voluntatis prædefinitio, & prædeterminatio vocaretur, & potiùs ejus postdefinitio, & postdeterminationio deberet appellari.

Quartò, D. Augustinus & S. Thomas supra relati, docent in bono sensu posse admitti fatum, dummodo hoc nomine non intelligamus dispositionem siderum, & concatenationem, seu coordinationem causarum naturalium, à qua Gentiles existimabant omnia in rebus humanis contingere, sed divinam providentiam, omnia quæ fiunt in mundo, ab æterno præordinantem & prædeterminantem conformiter ad naturam & conditionem cujuslibet rei creatæ. Unde dicit Augustinus 5. de civit. relatus à D. Thoma quodlibeto 12. articulo 4. *Si quis hoc modo intelligat fatum, sententiam teneat, & linguam corrigat, nec dicat fatum, sed Dei providentiam.* Sed absurdum esset ac ridiculum, divinam providentiam fati nomine appellare, si nihil circa nostros actus liberos decerneret ac definiret, nisi suppositâ prævisione futuri consensûs nostræ voluntatis: Ergo &c.

Quintò, Hæc responsio videtur favere doctrinæ Faustii lib. 2. de gratia & libero arbit. cap. 2. ubi ait, *quod magis de origine voluntatis humana, genus præscientia derivatur, & quod præscientia Dei de materia humanorum actuum sumit exordium.*

Denique, SS. Patres, ut reddant rationem infallibilitatis divinæ providentiæ, non recurrunt ad Dei præscientiam explorantem futurum consensum liberi arbitrij creati, sed potiùs ad infinitam efficaciam divinæ voluntatis, efficientis per suam gratiam ut voluntas creata infallibiliter & liberè, divinæ vocationi consentiat, ut constat ex locis disp. 5. relatis: præfertim ex illo per celebri Augustini testimonio de prædest. Sanctorum cap. 10. ubi explicans hæc verba Apostoli: *Credidit Abraham Deo, quoniam quæ promisit potens est & facere, & ponderans hæc ultima verba: Non ait predicere (inquit) atque præscire, sed ait, potens & facere; ac per hoc facta non aliena sed sua: quia ut immediatè antea dixerat: Etsi faciunt homines bona quæ pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant quæ precipit, non illi faciunt ut ipse faciat quæ promisit: alioquin ut Dei promissa compleantur, non in Dei sed in hominum est potestate, & quod à Domino promissum est, ab ipsis redditur Abrahæ.* Et de cor.

E rept. & gratia cap. 8. reducit infallibilem perseverantiam Petri in fide, ad divinam præparationem, quæ est prædefinitio seu prædestinatio, & inquit: *Quis ignorat fuisse perituram fidem Petri, si ea quæ fidelis erat voluntas, ipsa deficeret, & permansuram, si eadem voluntas maneret? Sed quia preparatur voluntas à Domino, idè pro illo Christi non posset esse inanis oratio. Ecce totam causam infallibilem efficaciam habendi firmam perseverantiam in fide, quia scilicet præparatur voluntas à Domino: Ergo ex præparatione & prædefinitioe Dei, non ex prævisione futuri consensûs, & ex præsuppositione aliqua prævisâ*

*Pelag.
cap. 19.*

114.

115.

116.

117.